1

SUPERVISOR'S USE ONLY

91664

Kaupae 1 Te Reo Rangatira, 2017 91664 Te tātari i te reo tuhituhi hou

9.30 a.m. Rāhina 27 Whiringa-ā-rangi 2017 Whiwhinga: Toru

Paetae	Kaiaka	Kairangi
 Ka tautohu i ngā tikanga me ngā pānga o: te horopaki 	Ka whakaahua i te pānga o ngā āhuatanga o te tuhi kōrero, arā, ko: te pānga o te horopaki ki ērā atu	Ka mārama ki te pānga o ngā āhuatanga o te reo tuhi kia whaihua ai te tuhinga, arā, ko:
ngā ariā matua	āhuatanga o te reo tuhi	 te raranga whakaaro
- ngā nuka reo	– te tuitui ariā	- te tuitui āhuatanga tuhituhi (arā,
te hanganga tuhi.	 te tika o ngā nuka reo 	ko ngā nuka reo, ko te raupapa ariā, ko te hanganga tuhi, ko te
	 te hāngai o te hanganga tuhi ki ngā tikanga tuhi. 	aha atu, ko te aha atu).

Tirohia mēnā e rite ana te Tau Ākonga ā-Motu (NSN) kei runga i tō pukapuka whakauru ki te tau o runga ake i tēnei whārangi.

E RUA ngā tūmahi i tēnei pukapuka. MAHIA TE KATOA.

Mēnā ka hiahia whārangi atu anō hei tuhituhi i ō whakautu, whakamahia ngā whārangi wātea kei muri o tēnei pukapuka.

Tirohia mēnā e tika ana te raupapatanga o ngā whārangi 2–11, kei roto i tēnei puka, ka mutu, kāore tētahi o aua whārangi i te takoto kau.

ME HOATU KOE I TĒNEI PUKAPUKA KI TE KAIWHAKAHAERE Ā TE MUTUNGA O TE WHAKAMĀTAUTAU.

TE TĀPEKE

KŌRERO WHAKATAKI

Tēnā koe kua uru mai nei ki te whakamātautau mō te paerewa paetae 91664 *Te tātari i te reo tuhituhi hou*.

Ko tāu nā mahi, he pānui i ngā tuhinga pōpoto e toru me te whakatakoto whakaaro e āta tātari atu ana i te reo tuhituhi o aua tuhinga.

Kuputaka

Nuka reo He tikanga motuhake hei kawe whakaaro, hei kawe korero. Ko etahi o nga

nuka reo i tēnei paerewa ko te kōrero whakatangata, ko ngā kupu honohono,

ko ngā kōrero whakarite.

Hanganga tuhi Ko te kupu whakataki, ko te kōwae whakakapi, ko te raupapa o ngā whakaaro,

ko te tuhi kōwae, ko te tuhi whiti, ko te whakatakoto ariā matua me ngā ariā

tautoko.

E tika ana kia wātea mai te whārangi nei, ā, ka haere tonu te whakamātautau i te whārangi e whai ake ana.

TŪMAHI TUATAHI

TĀ TE KAI-AROMATAWAI MAHI ANAKE

Ngā tohutohu

Āta pānuitia te tīpakonga kupu, *Ko te Reo kia Tika, ko te Reo kia Rere, ko te Reo kia Māori* nā Paraone Gloyne i tuhi.

Ko te Reo kia Tika, ko te Reo kia Rere, ko te Reo kia Māori

	rekoreko mai ana ngā kupu hei whetū takiaho, hei whetū tārak a e whakaterehia ana e ngā kaihoe o te reo Māori me ōna tikang	a.
kōrer	ro nei 'ko te reo kia tika, ko te reo kia rere, ko te reo kia Māori.'	oinei te wairua o te
Mātāpı	puna: Paraone Gloyne, (He ātikara) <i>Te Panekiretanga o te Reo nō roto i te pukapuka T</i> Ington: Huia Publishers, 2014), wh 307.	e Hua o Te Reo Māori,
	Ki āu ake kupu, whakamāramahia mai te tino ngako o te kōrero nei a reo.	Paraone Gloyne mō te
_		

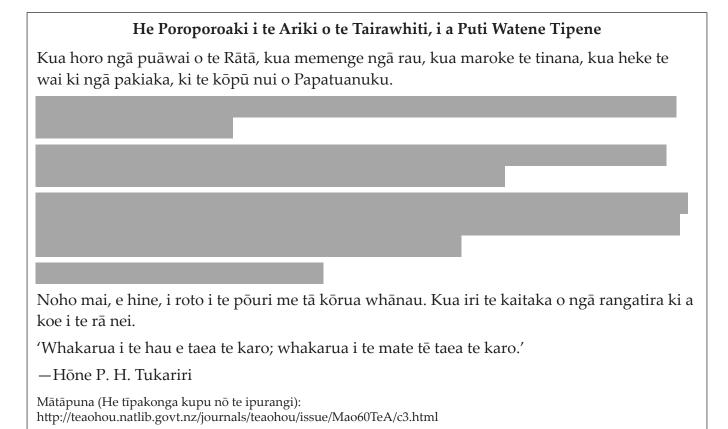
(ei a koe te tika upu me tōna hā	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
ćei a koe te tika Ipu me tōna ha	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
ćei a koe te tika upu me tōna ha	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
ćei a koe te tika upu me tōna ha	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
ćei a koe te tika upu me tōna ha	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
Kei a koe te tika upu me tōna ha	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
(ei a koe te tika upu me tōna hā	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
Kei a koe te tika upu me tōna hā	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
Kei a koe te tika upu me tōna hā	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
Kei a koe te tika upu me tōna hā	anga he pēwhea	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
ćei a koe te tika upu me tōna hā	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
Kei a koe te tika upu me tōna hā	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
(ei a koe te tika	anga he pēwhea	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
(ei a koe te tika	anga he pēwhea	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
(ei a koe te tika	anga he pēwhea	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei
(ei a koe te tika	anga he pēwhea āngaitanga ki a	a tō urungi i tōu koe.	nā waka" Nā	whakamārama	hia mai ēnei

TŪMAHI TUARUA

Ngā tohutohu

Āta pānuitia te tuhinga, *He Poroporoaki i te Ariki o te Tairawhiti, i a Puti Watene Tipene, MP* nā Hōne P. H. Tukariri i tuhi.

Kia mataara, kua mau tonu ki te tuhinga ake a te kaituhi, nō te tau 1967.

rona, tatanna nga no	rero mō te RĀKAU kia noho hei kupu whakarite i tēnei	

	ā, whakamārama	

PĀTAI	He whārangi tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu mēnā e hiahiatia ana. Āta tuhia te tau o te pātai.	TĀ ARC MAI
		_
		_

	He whārangi tāpiri tēnei hei whakaoti i ō whakautu mēnā e hiahiatia ana. Āta tuhia te tau o te pātai.
J PĀTAI	